

PISANJE NAUČNOG RADA

Prof. M. Lazarević 2020

IZVORI NAUČNIH INFORMACIJA

DIREKTNI - RAZGOVOR I SLUŠANJE SAOPŠTENJA

INDIREKTNI - NAUČNA I STRUČNA LITERATURA

PRIMARNI IZVORI INFORMACIJA:

KNJIGE

ČASOPISI

TEZE I DISERTACIJE

NAUČNE STUDIJE

MONOGRAFIJE

REFERATI

PATENTI

SEKUNDARNI IZVORI INFORMACIJA:

INDEKSNI I REFERATNI ČASOPISI, BILTENI, BIBLIOGRAFIJE

ENCIKLOPEDIJE, **BAZE PODATAKA**

NAUČNI RAD

-NAPIS KOJI **ZNATNO** DOPRINOSI REŠAVANJU I RAZUMEVANJU NEKOG PROBLEMA

-NAPISAN I OBJAVLJEN IZVEŠTAJ O **ORIGINALNIM** REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA

-GLAVNI I **PRIMARNI IZVOR** NAUČNIH INFORMACIJA, PRENOSILAC NOVIH IDEJA, OTKRIĆA I SAZNANJA

-PO **PRAVILU** SU IZVORI TAČNIH, RELEVANTNIH I VERODOSTOJNIH INFORMACIJA SAMO **PRIMARNI IZVORI**

BITNA OBELEŽJA NAUČNOG RADA:

1. **ORIGINALNOST** - IDEJE, METODE I LI POSTUPKA
2. **NAUČNOST ČINJENICA** - MORAJU BITI UTVRĐENE
POUZDANOM I ADEKVATNOM TEHNOLOGIJOM
3. PRIMENA NAUČNOG METODA - **VERIFIKACIJA**
RADNE **HIPOTEZE** U KONTROLISANOJ STUDIJI
4. HIPOTEZA MORA BITI **JASNO** IZNETA
5. USLOVI EKSPERIMENTALNOG RADA OPI SANI
DO DETALJA
6. **PONOVLJIVOST** OD STRANE DRUGIH
KOMPETENTNIH ISTRAŽIVAČA
7. **DOSTUPNOST** - OBJAVLJIVANJE
8. KARAKTER DOKUMENTA - OBJAVLJUJE SE SAMO
JEDNOM (IZVORNA IDEJA I SADRŽAJ)₄

KADA SE PIŠE?

1. KADA IMA ŠTA DA SE KAŽE

2. IZRAČUNATE SREDNJE VREDNOSTI I DOKAZANA
ZNAČAJNOST RAZLIKA

3. UTVRĐENE KAUZALNE VEZE

4. KADA IMAMO BAR JEDNU VREDNU NAUČNU
INFORMACIJU KOJA DOPRINOSI UKUPNOM FONDU
SAZNANJA

NEGATIVAN REZULTAT JE TAKOĐE REZULTAT ALI JE I
DALJE NEGATIVAN

OSNOVNI ŠABLON PISANJA

1. **UVOD** - ŠTA JE BIO PREDMET ISTRAŽIVANJA?
2. **MATERIJAL I METODE** - KAKO JE PREDMET ISTRAŽIVAN?
3. **REZULTATI** - ŠTA JE NAĐENO?
4. **DISKUSIJA I ZAKLJUČAK** - KAKVO JE ZNAČENJE, ŠTA JE NOVO?

MOŽE SE POČETI SA KRAJA, IZ SREDINE ILI OD UVODA

KONCEPT - ULAGANJE MIŠLJENJA

DORADA - STIL I JEZIK

STIL I JEZIK

SMISAO NAUČNOG TEKSTA JE **PRENOŠENJE
INFORMACIJE**

AUTOR UPOZNAJE ČITAOCA SA **SVOJIM
HIPOTEZAMA, IDEJAMA, ČINJENICAMA,
REZULTATIMA I PLANOVIMA (EVENTUALNO)**

TREBA PISATI: **JASNO, JEDNOSTAVNO, PRECIZNO,
SAŽETO**

OVAJ STIL SE NAZIVA **NAUČNA PROZA**

I NAJBOLJI RAD JE **BESKORISTAN** AKO REZULTATI
NISU JASNO SAOPŠTENI

NA NESREĆU KREATIVNOST I SPOSOBNOST LEPOG
PISANJA ČESTO NE IDU ZAJEDNO - **IZGOVOR** ZA
MNOGE

**"NAUČNIK JE OSOBA KOJA IMA NEŠTO VAŽNO
DA SAOPŠTI A NE ZNA KAKO TO DA URADI"**

**NAPREDAK NAUKE I TEHNIKE I TEMPO ŽIVOTA
SMANJUJU POTREBU ZA PISANOM KOMUNIKACIJOM
=> NEJASNI I NERAZUMLJIVI TEKSTOVI (OPASNO U
MEDICINI)**

**RUKOPIS MOŽE BITI ODBIJEN AKO NIJE JASNO I
SAŽETO NAPIŠAN**

"QUALIS VIR, TALIS ORATIO"

**ARISTOTEL:
ŠTA SE KAŽE - SADRŽAJ
KAKO SE KAŽE - STIL, IZRAZ**

BUFFON: STIL JE ČOVEK

STIL I JEZIK SU ODRAZ:

1. PRIRODE
2. KARAKTERA
3. INTELIGENCIJE
4. OBRAZOVANJA
5. OPŠTE KULTURE AUTORA

RAD MORA BITI LAKO SHVATLJIV IZ **PRVOG** ČITANJA
(STRANI JEZIK ?)

LEP STIL **POVEĆAVA** VREDNOST INFORMACIJE ALI NE
MOŽE DA SPASE LOŠU

ČINJENICE TREBA IZNETI **OBJEKTIVNO I POŠTENO** -
NE TREBA IH PREUVELIČAVATI NITI IM
UMANJIVATI ZNAČAJ - **POČETNICI !**

STILSKE JEDINICE

A. REČI I IZRAZI

1. BIRAJU SE ADEKVATNI , OPTIMALNI SINONIMI
2. IZBEGAVATI STRANE REČI (AKO SU ODOMAĆENE ILI PRECIZNIJE TO JE U REDU)
3. KRATKE REČI AKO SU DOVOLJNO PRECIZNE
4. IZBEGAVATI POMODNE IZRAZE
5. VELIKE REČI - MALA DELA
6. IZBEGAVATI NADAHNUTE OPISE - U NAUCI NEMA SKRIVENIH ZNAČENJA

B. REČENICA

1. JEDNOSTAVNE I KRATKE REČENICE
2. DO 20 REČI, NIKAKO 30-40
3. NAJBOLJE JE VARIRATI DUŽINU REČENICE
4. U JEDNOJ REČENICI TREBA DA BUDE JEDNA IDEJA

C. PARAGRAF

1. MISAONA JEDINICA OD **VIŠE** REČENICA
2. VEZANA - KOHERENTNA CELINA
3. NOVI PARAGRAF - NOVA CELINA ILI NOVA IDEJA
4. DO ½ STRANICE MAKSIMALNO
5. NAJVAŽNIJI JE KRAJ PARAGRAFA
6. MORAJU BITI LOGIČNO POVEZANI

AUTOR NE TREBA DA SE OSEĆA NELAGOĐNO KAD
NAGLAS ČITA ONO ŠTO JE NAPISAO

PRVO-TREĆE LICE

-IZBEGAVANJE PRVOG LICA STVARA LAŽNU PRESTAVU O NAUČNICIMA KAO SKROMNIM LJUDIMA I POVEĆAVA UPOTREBU PASIVA

-TEKSTOVI SU TADA SUVOPARNI I DOSADNI

-BOLJE JE KORISTITI AKTIV KADA SE MOŽE

Istraživači su dokazali da ... a ne

Bilo je dokazano od strane istraživača da ...

PRVO-TREĆE LICE

MOŽE SE KORISTITI I **JA** (JEDAN AUTOR) I **MI** (VIŠE)

AKO JEDAN AUTOR NAPIŠE: **MI** VERUJEMO, TO LIČI NA **PASSIVE OF MODESTY** (MI KRALJ PETAR I - MAJESTIČNI PLURAL) ALI JE BOLJE OD **JA** VERUJEM

NA NEKI NAČIN I TO JE IPAK GREŠKA

TREĆE LICE SE OBAVEZNO KORISTI ZA SAŽETAK ZBOG MOGUĆEG ODVOJENOG ŠTAMPANJA

OVO SE PRAKTIČNO ELIMINIŠE U TZV. **STRUKTURISANIM SAŽECIMA**

GLAGOLSKO VREME

SADAŠNJE VREME - AKO SE NAVODI POSTOJEĆE
ZNAJJE, OPŠTA ISTINA ILI STAV
(UVOD I DISKUSIJA)

PROŠLO VREME - AKO SE CITIRA DRUGI AUTOR,
MATERIJAL I METODE, REZULTATI I ZAKLJUČCI

VRSTE NAUČNIH NAPISA

1. ORIGINALNI NAUČNI ČLANAK (*ORIGINAL SCIENTIFIC ARTICLE*)
2. PREGLEDNI NAUČNI ČLANAK (*REVIEW SCIENTIFIC ARTICLE*)
3. META ANALIZA (*META-ANALYSIS*)
4. PRETHODNO SAOPŠTENJE (*PRELIMINARY COMMUNICATION*)
5. IZLAGANJE NA NAUČNIM SKUPOVIMA (*CONFERENCE PAPER*)

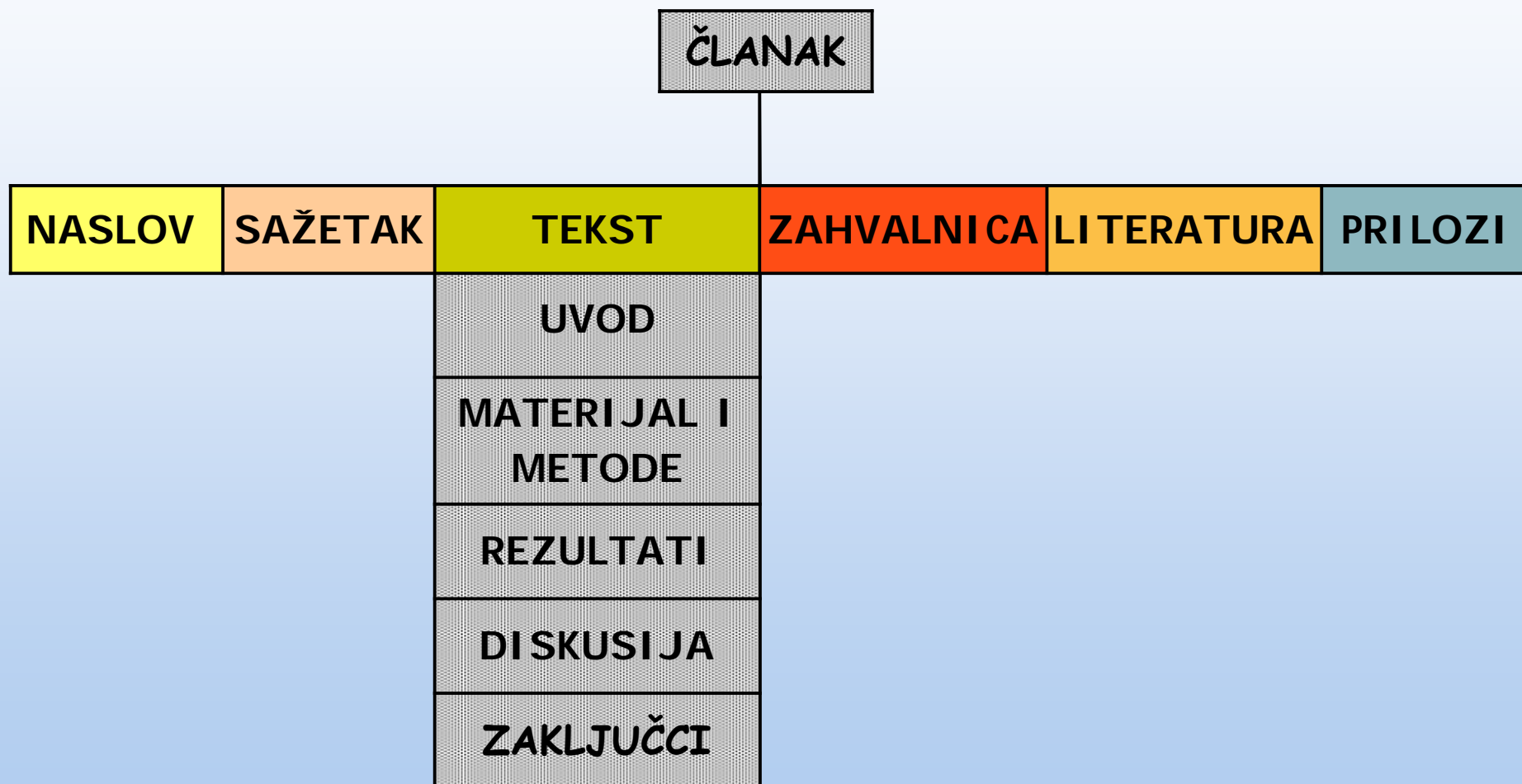
ORIGINALNI NAUČNI ČLANAK JE PROTOTIP I NAJČEŠĆE NAUČNO DELO

- DA LI JE AUTOR PISAC A NAUČNI ČLANAK LITERATURA?
- LEPO POREĐANI REZULTATI SA REFERENCAMA?
- NAJVAŽNIJI DEO SU **REZULTATI** (TABELE I ILUSTRACIJE), ALI IZMEĐU NJIH IMA I TEKSTA
- PISANJE NAUČNOG RADA - **STVARALAČKI** PROCES
- USPEŠNIJE SU OSOBE SA RAZVIJENOM SPOSOBNOŠĆU PISMENOG IZRAŽAVANJA
- U **CENTRU** NAUČNOG RADA JE **OTKRIĆE** (IDEJA, INFORMACIJA, PORUKA)
- ONO SE IZRAŽAVA REČIMA KOJE IMAJU **DOSLOVNO** ZNAČENJE
- RAD SE PIŠE KRATKO, JASNO I OBJEKTIVNO
- DA LI SE PISANJE MOŽE NAUČITI I KADA?

FUNKCIJE NAUČNOG NAPISA

1. **ZAVRŠNA** ETAPA ISTRAŽIVANJA - IZLAŽU SE DOBIJENI REZULTATI
2. **ŠIRENJE** NAUČNE INFORMACIJE U PROSTORU I VREMENU
3. **OSNOV** ZA ODREĐIVANJE PRIORITETA ISTRAŽIVANJA
4. **STIMULACIJA** DALJEG ISTRAŽIVANJA I UTVRĐIVANJE STATUSA NAUČNIKA
5. BROJ I KVALITET RADOVA JE PRIZNATI POKAZATELJ **STVARALAČKE PRODUKTIVNOSTI**
6. PREDSTAVLJA **DEO** RIZNICE SVETSKE ¹⁷NAUKE

OSNOVNA STRUKTURA ČLANKA

1. NASLOV

- **NAJUOČLJIVIJI I NAJČITANIJI** DEO
- POJAVLJUJE SE U SEKUNDARNIM PUBLIKACIJAMA I KOMPJUTERSKIM BAZAMA
- JASNO I NEPOSREDNO UKAZUJE NA **SUŠTINU I SADRŽAJ** RADA
- ATRAKTIVAN ALI NE BOMBASTIČAN
- VELIKIM SLOVIMA, BEZ PODVLAČENJA I TAČKE
- ŠTO KRAĆI - **DO 12 REČI - 100-ak ZNAKOVA**
- NE DUŽI OD DVA REDA I 200 ZNAKOVA
- **IZBEGAVATI FRAZE:** Prilozi izučavanju, Posebni aspekti, Naš dorinos, Neke karakteristike...
- NE KORISTITI SKRAĆENICE, HEMIJSKE FORMULE, KOMERCIJALNE NAZIVE
- RADNI I DEFINITIVNI NASLOV
- PODNASLOVE IZBEGAVATI
- **RUNNING HEAD** - 40-50 ZNAKOVA

AUTORSTVO

- OSOBA KOJA KOJA PREUZIMA **INTELEKTUALNU** ODGOVORNOST ZA PRIKAZANE REZULTATE ISTRAŽIVANJA
- KOAUTORSTVO: **ZNAČAJAN** INTELEKTUALNI, TEORETSKI ILI EKSPERIMENTALNI DOPRINOS
- TEHNIČKI SARADNIK - POMOĆNIK **NIJE** AUTOR

VANKUVERSKA GRUPA - ICMJE:

JEDNOOBRAZNO UPUTSVO - JU

WWW.ICMJE.ORG

AUTORSTVO SE ZASNIVA NA **SUŠTINSKOM**

DOPRINOSU U:

- STVARANJU** KONCEPCIJE I IZRADI RUKOPI SA ILI ANALIZI REZULTATA
- PISANJU** RUKOPI SA ILI KRITIČKOJ REVIZIJI
- ZAVRŠNOM **DOTERIVANJU**

- NE NAVODI SE TEHNIČKO OSOBLJE NITI ŠEFOVI (AKO NISU ZASLUŽNI)
- REKORDI: 1012 AUTORA (GUSTO INVESTIGATORS 1993)
- MULTICENTRIČNOST I MULTIDISCIPLINARNOST
- 3-4 OBIČNO - ZBOG **JU** IDE NA 6
- NEKI ČASOPISI TRAŽE POTPISANE IZJAVE O DOPRINOSU (SPECIFIKACIJU)
- REDOSLED ZAVISI OD DOPRINOSA - ŠEFOVI NA KRAJU
- TITULE SE NE NAVODE ILI SE DAJU U FUSNOTI
- NAVESTI AUTORA ZA KORESPONDENCIJU

USTANOVA

TAKO DA SE JASNO VIDI KO JE ODAKLE
PO REDOSLEDU AUTORA (U SUPERSKRIPITU)

2. SAŽETAK

- IZVOD, AUTORSKI IZVOD, KRATAK SADRŽAJ, ABSTRAKT, REZIME, SINOPSIS
- KRATKO I JASNO - ČESTO SE SAMO TO ČITA
PISANJE SE BAZIRA NA REVIJALNIM RADOVIMA, SAŽECIMA I OPISU MATERIJALA I METODA
- INFORMATIVNI I INDIKATIVNI (DESKRIPTIVNI)
U NOVIJE VREME SE **IZBEGAVAJU** BROJEVI
- CILJ JE **SAŽETO** INFORMISANJE O SADRŽAJU
1-2 REČENICE IZ UVODA, MM, REZULTATA I GLAVNI
ZAKLJUČAK
- PREVODI SE NA 1-2 SVETSKA JEZIKA

- AKO SE SAŽETAK DAJE NA POSEBNOJ STRANI :
NASLOV, AUTORI , INSTITUCIJE I TEKST
- 150 REČI (ILI 100)
- 10ak REDOVA
- JEDAN ILI VIŠE PARAGRAFA

STRUKTURISANI SAŽETAK

- POGODAN ZA ORIGINALNE I REVIJALNE ČLANKE
- NEPOGODAN ZA KAZUISTIKU I PRELIMINARNA
SAOPŠTENJA
- NE SPADA U PRIMARNE IZVORE INFORMACIJA
- OKO 250 REČI

STRUKTURISANI SAŽETAK NAUČNOG ČLANKA

1. CILJ I HIPOTEZA
2. DIZAJN - PLAN ISTRAŽIVANJA
3. MATERIJAL I METODE
4. REZULTATI - **SAMO GLAVNI** (ZNAČAJNOST RAZLIKA)
5. ZAKLJUČCI - **SAMO NEPOSREDNI** (POZITIVNI I NEGATIVNI)

STRUKTURISANI SAŽETAK REVIJSKOG ČLANKA

1. IZVORI PODATAKA
 2. IZBOR PODATAKA
 3. SINTEZA PREGLEDA LITERATURE
 4. ZAKLJUČCI
- KORISTE SE SAMO KRATKE FRAZE - MOGU I
NEPOTPUNE REČENICE - ŠTEDI SE PROŠTOR

KLJUČNE REČI

- NEOPHODNE SU ZBOG INDEKSIRANJA ČLANKA
- NE MORAJU SE PONAVLJATI REČI IZ NASLOVA
- 5-10 REČI ILI KRAĆIH IZRAZA

The medical subject headings book - INDEX MEDICUS
www.nlm.nih.gov/mesh/

3. UVOD

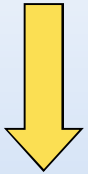
- KRATAK, JASAN POVEZAN SA PREDMETOM ISTRAŽIVANJA
- DVA - TRI PARAGRAFA SA PO NEKOLIKO REČENICA
- OBJASNITI HIPOTEZU, CILJEVE I ZNAČAJ
- POSTOJI RAZLIKA IZMEĐU PROBLEMA, ASPEKTA I PREDMETA

DELOVI UVODA NAUČNOG ČLANKA

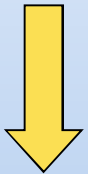
PREDMET ISTRAŽIVANJA → šta se zna i šta se ne zna

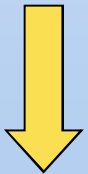
HIPOTEZA → ideja (pitanje) za rešenje onog što se o predmetu zna

CILJ → davanje odgovora na pitanje iz hipoteze

VERIFIKACIJA HIPOTEZE → put dolaženja do odgovora na pitanje iz hipoteze

ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA → praktični ili teoretski

UZAJAMNA POVEZANOST PROBLEMA, ASPEKTA I PREDMETA ISTRAŽIVANJA

PREDMET - PROBLEM I STRAŽIVANJA

- ŠTA SE ZNA - BACKGROUND - CITIRANJE OGRANIČENOG BROJA PRETHODNIH NOVIJIH REFERENCI U VEZI SA PREDMETOM

- ZA DETALJNIJI UVOD => VIDI REVIJALNI ČLANAK

- TAMO SE POČINJE SA ISTORIJATOM

- U NAUČNOM ČLANKU SE ODMAH FOKUSIRAMO NA PROBLEM

- ŠTA SE NE ZNA - DEFINISANJE PROBLEMA I STRAŽIVANJA

- DEFINISANJE ODNOSA UZROK- POSLEDICA PRECIZNO I JASNO

HIPOTEZA - IZNOŠENJE NOVIH IDEJA

- UKAZUJE NA NEPOZNATE UZROKE
- UKAZUJE NA POVEZANOST PRETPOSTAVLJENIH UZROKA I POSLEDICA

CILJ - GLAVNI CILJ JE ODGOVOR NA PITANJE POSTAVLJENO U HIPOTEZI

- SPOREDNI CILJEVI NASTAJU U TOKU RADA ANALIZOM ODABRANIH POKAZATELJA

VERIFIKACIJA HIPOTEZE - PROVERAVANJE I UTVRĐIVANJE ISTINOSTI STAVOVA IZNETIH U HIPOTEZI

U UVODU SAMO NAZNAČITI KAKO ĆE SE RADITI

ZNAČAJ ISTRAŽIVANJA - SAMO U JEDNOJ REČENICI

4. MATERIJAL I METODE

U HUMANOJ MEDICINI NIJE MATERIJAL VEĆ
PACIJENTI, ISPITANICI, BOLESNICI

OVO POGLAVLJE SE PIŠE **PRECIZNO** TAKO DA I DRUGI
MOGU DA GA PONOVE - **REPRODUCIBILNOST**
REZULTATA (NIJE UVEK SLUČAJ!)

OPI SATI KAKO SU FORMIRANE OGLEDNE GRUPE

PO PRAVILU SE ZA LEKOVE KORISTE **GENERIČKI**
NAZIVI A KOMERCIJALNI SE SPOMENE SAMO
JEDNOM (U ZAGRADI)

NAVESTI OBELEŽJA POSMATRANJA

STATISTIKA - NAVESTI TEST I PROGRAM³⁰

METODE

- AKO SU STANDARDNE CITIRA SE ORIGINALNA
- AKO SU NOVE DETALJNO SE OPISUJU
- MODIFIKACIJE SE TAKOŽE OPISUJU DO DETALJA

ISPITIVANJA NA EKSPERIMENTALNIM ŽIVOTINJAMA

ETIČKI PRINCIPI - NA POČETKU ILI KRAJU POGLAVLJA (MNOGI ČASOPISI ZAHTEVAJU POTVRDE ETIČKOG KOMITETA)

VRSTA, SOJ, LINIJA, POL, TM, STAROST I USLOVI ČUVANJA (TEMPERATURA, VLAGA, SVETLOSNI REŽIM, PRISTUP HRANI I VODI)

5. REZULTATI

- **NAJVAŽNIJE** ALI ČESTO I **NAJKRAĆE** POGLAVLJE
- KONCIZNO, LOGIČNIM REDOSLEDOM I OBJEKTIVNO
- POZITIVNI I NEGATIVNI (AKO SU VAŽNI I ZA DRUGE)
- MIŠLJENJA O NEGATIVNIM REZULTATIMA SU PODELJENA
- TREBA ODABRATI NAJVAŽNIJE INFORMACIJE - NE MORA SE SVE NAVODITI (*NOT SHOWN HERE*)

- **TEKSTUALNO, TABELARNO I ILUSTRACIJAMA** (PREDNOST)
- AKO NEMA PROMENA OBIČNO SE NE DAJE ILUSTRACIJA
NE DUPLIRATI TABELE I ILUSTRACIJE
- U TEKSTU SE OPISUJE SAMO ONO ŠTO JE **NAJBITNIJE** U TABELI ODN. NA ILUSTRACIJI
- OBAVEZNO PRIKAZATI **SD** ODN. **SE** (OSIM SREDNJE VREDNOSTI) i **BROJ MERENJA - n**
- REZULTATI SE NE DISKUTUJU I NE POREDE SA TUĐIM (NEMA CITATA)
- U NEKIM ČASOPISIMA POSTOJI ZAJEDNIČKO POGLAVLJE:
REZULTATI I DISKUSIJA
- MOGU SE GRUPISATI I ODVOJITI PODNASLOVIMA
- AKO RAZLIKE NISU **STATISTIČKI ZNAČAJNE** SMATRA SE DA IH **NEMA**

6. DISKUSIJA

- NAJZNAČAJNIJA I NAJTEŽA ZA PISANJE
- NEŠTO OBIMNIJA, PISANA TAKOĐE NAUČNOM PROZOM
- NE TREBA PONAVLJATI REZULTATE VEĆ IH POREĐITI SA RANIJIM SVOJIM I TUĐIM NALAZIMA
- PREDSTAVLJA **NAUČNU INTERPRETACIJU KONSTATOVANIH ČINJENICA**
- TREBA DA BUDE POVEZANA SA CILJEVIMA ISTRAŽIVANJA
- AKO SE NAŠI REZULTATI NE SLAŽU SA NEKIM DRUGIM REZULTATIMA MOŽDA SMO MI U PRAVU
- TREBA NAGLASITI ŠTA JE **NOVO I VAŽNO** I KAKVE SU POSLEDICE
- MOŽE SE IZNETI I NEKA NOVA HIPOTEZA

7. ZAKLJUČCI

- OBIČNO SE **PRVO TO ČITA** POSLE NASLOVA
- KRATKI I POVEZANI SA CILJEVIMA RADA
SAMO ONO ŠTO JE NOVO I VAŽNO
- **"PRESUDA"** HIPOTEZI NA OSNOVU DOBIJENIH REZULTATA
- BEZ PRENAGLAŠAVANJA
- JU NE IZDVAJA ZAKLJUČKE KAO POSEBAN DEO TEKSTA VEĆ SE ONI DAJU KAO KRAJ DISKUSIJE

8. ZAHVALNICA

- FINANSIJERI (MINISTARSTVA, FABRIKE LEKOVA)
- OSOBE KOJE SU PRUŽILE TEHNIČKU POMOĆ A NISU AUTORI
- OBIČNO SE OVO DVOJE RAZDVAJA
- PIŠE SE NA KRAJU TEKSTA PRE LITERATURE³⁴

9. LITERATURA

- POČINJE ZAJEDNO SA PISANJEM - NEKI UREDNICI PRVO TO GLEDAJU (I VRAĆAJU RAD)
- PRI PISANJU PRVE VERZIJE NAVESTI IME AUTORA I GODINU
- RANIJE LISTIĆI SA REFERENCAMA A SADA POSEBAN FAJL
- SMISAO JE LAKO PRONALAZENJE REFERENCI
- AUTORI, NASLOV, ČASOPIS, GODINA I MESEC, VOLUMEN, SVESKA, POČETNA I ZAVRŠNA STRANA

NAJČEŠĆE NEDOUVICE

- REDOSLED IMENA I PREZIMENA I SREDNJE SLOVO
- BROJ AUTORA KOJI SE NAVODE **3 ILI 6**
- DA LI SE NAVODI PUN NASLOV ČLANKA?
- POZICIONIRANJE GODINE
- PUN ILI SKRAĆEN NAZIV ČASOPISA: LIST OF JOURNAL TITLE ABBREVIATIONS - INDEX MEDICUS (http://ipj.pl/jour_a_c.htm)
- ČASOPISI KOJI IMAJU SAMO JEDNU REČ SE NE SKRAĆUJU

SISTEMI CITIRANJA LITERATURE

1. HARVARDSKI SISTEM

- U TEKSTU JE PREZIME AUTORA I GODINA
- AKO SU DVA ONDA OBA
- AKO JE VIŠE SAMO PRVI I SAR. - *ET AL*
- AKO OD ISTOG PRVOG AUTORA IMA VIŠE CITATA UZ GODINU IDE a, b ITD.
- U SPISKU PRVIH ŠEST (PREZIME I INICIJALI) PA ONDA *ET AL.*
- SPISAK JE ABECEDNI PREMA PREZIMENU PRVOG AUTORA

2. NUMERIČKI

- UZ CITAT SE NAVODI BROJ (KADA SE PRVI PUT SPOMENE)
- U SPISKU IDE ONDA 1,2,3
- ON JE PREPORUČEN U **JU**
- REDNI BROJ CITATA JE U ZAGRADI ILI U SUPERSKRIPITU ILI U SUBSKRIPITU ILI NA KRAJU SAMOG CITATA

3. KOMBINOVANI

- SPISAK JE ABECEDNI
- U SAMOM TEKSTU JE REDNI BROJ
- AKO JE CITIRANJE DOSLOVNO STAVLJAJU SE NAVODNICI MOGU SE NAVODITI I **NEOBJAVLJENI** REZULTATI KAO **UNPUBLISHED RESULTS** ILI **PERSONAL COMMUNICATION** ILI **IN PRESS**

SPIŠAK LITERATURE

- NA POSEBNOM LISTU
- NEKI ČASOPISI DEFINIŠU BROJ REFERENCI (do 35)
- ONO ŠTO JE U TEKSTU CITIRANO **MORA** BITI U SPIŠKU I OBRATNO
- GENERALNO SE BROJ REFERENCI DRAMATIČNO **POVEĆAVA** ZBOG VEĆE **DOSTUPNOSTI** PODATAKA
- AKO SE CITIRA SEKUNDARNO TA REFERENCA MORA BITI POTPUNA I OVO SE RADI SAMO AKO JE ORIGINALNA NEDOSTUPNA (CITIRANO PREMA AB I SAR. 1987)
- ZA UDŽBENIKE SE DAJE SAMO **UPOTREBLJENA** LITERATURA BEZ NAVOĐENJA CITATA U TEKSTU ILI KAO **ADDITIONAL READING**

PRILOZI

RAZNE TABELE I ILUSTRACIJE

ZA POJEDINE KATEGORIJE RADOVA - TEŽE

OSTALI NAUČNI NAPISI

1. REVIJSKI ČLANAK (REVIEW ARTICLE)

- ANALIZA, RASPRAVA DISKUSIJA O VEĆ OBJAVLJENIM REZULTATIMA
- NIJE SAMO PREGLED LITERATURE
- **ORIGINALAN** ODABIR, ANALIZA I SINTEZA
- PREDLOG STAVOVA I IDEJA (SVOJIH I TUĐIH)
- DRAGOCENA VRSTA RADOVA POSEBNO AKO SU U PITANJU **ISTAKNUTI** AUTORI
- AUTOR MOŽE DA UNESE I SOPSTVENE NEOBJAVLJENE REZULTATE

2. META ANALIZA (OVERVIEW)

- RELATIVNO NOVA VRSTA ČLANKA
- KADA SE JEDNO PITANJE (PROBLEM) OBRAĐUJE NA VIŠE MESTA (NPR. KLINIKE, FARME)
- PODACI SE ZATIM INTEGRIŠU I KOMBINUJU I IMAJU VEĆU VREDNOST
- DETALJNA ANALIZA I POREĐENJE
- UNAPREĐENA, KVANTIFIKOVANA VERZIJA PREGLEDA LITERATURE
- MANJE ZAVISI OD SUBJEKTIVNOSTI AUTORA

POSTUPCI

- PRECIZNO FORMULISANJE PROBLEMA I SPITIVANJA
- KARAKTERISTIKE BAZE PODATAKA
- KOMBINOVANJE PODATAKA
- STATISTIČKA ANALIZA
- DONOŠENJE ZAKLJUČAKA
- POPUNJAVA PRAZNINU IZMEĐU REVIJALNOG ČLANAKA I ORIGINALNOG NAUČNOG RAĐA

3. PRETHODNO SAOPŠTENJE - *PRELIMINARY COMMUNICATION*

- IMA SVE DELOVE KAO ČLANAK - U SAŽETOM OBIMU
- NOVI POČETNI PODACI BEZ DETALJNIJEG OPISA METODA I OBRAZLAGANJA REZULTATA
- KRATAK ZAKLJUČAK
- DRAGOCENA AKO SADRŽE PRAVU INFORMACIJU
- TREBALO BI DA IH PRATI **PRAVI ČLANAK**
- AKO SE ŠALJE TEKST ZA **>FAST (RAPID) COMMUNICATION<** ON MORA BITI TAKAV DA NE ZAHTEVA VEĆE KOREKCIJE

4. SAOPŠTENJA SA NAUČNIH SKUPOVA - *CONFERENCE PAPERS*

- AKO ISPUNJAVAJU USLOVE (ORIGINALNOST, PRVO OBJAVLJIVANJE, DOSTUPNOST) MOGU SE SMATRATI NAUČNIM ČLANKOM
- POSEBNO PREDAVANJA PO POZIVU

DOKTORSKA TEZA - DISERTACIJA

1. ORIGINALNO I SAMOSTALNO NAUČNO DELO
2. SADRŽI LIČNI DOPRINOS AUTORA ISTRAŽIVANJU PROBLEMA
3. MULTIDISCIPLINARNA I MULTICENTRIČNA
4. POSTOJI RAZLIKA IZMEĐU LIČNOG KREATIVNOG RADA I RUTINSKOG RADA U LABORATORIJI

KANDIDAT TREBA DA:

1. DEFINIŠE PROBLEM ISTRAŽIVANJA
2. POSTAVI HIPOTEZU ZA REŠAVANJE
3. ODABERE EKSPERIMENTALNI DIZAJN
4. ODABERE OBELEŽJA POSMATRANJA I ADEKVATNU
TEHNOLOGIJU ZA MERENJE

CILJ IZRADE TEZE JE STVARANJE **NEZAVISNOG, POUZDANOG I KOMPETENTNOG NAUČNOG ISTRAŽIVAČA**

- ON MORA BITI SPOSOBAN DA SE **SAMOSTALNO** I USPEŠNO BAVI ISTRAŽIVANJEM UZ POŠTOVANJE ETIČKIH NORMI

-ŠTO PRE POSLE STUDIJA

- OD VIŠETOMNIH "MONSTRUMA" DO POVEZANIH RADOVA (ŠVEDSKA)

- U TIM ČLANCIMA KANDIDAT TREBA DA BUDE **PRVI** (NE I JEDINI) AUTOR

- ČLANCI MOGU BITI NA ENGLESKOM A ZAJEDNIČKI KOMENTAR NA MATERNJEM JEZIKU

- KOMISIJA 2 + 1 NAJMANJE

- JAVNA ODBRANA, OGLAŠAVANJE U NOVINAMA, NA INTERNET STRANICI, NA OGLASNOJ TABLI

- OVO JE DEFINISANO ZAKONOM

MAGISTARSKA TEZA

- MOŽE ALI NE **MORA** BITI ORIGINALNO DELO, MANJEG OBIMA
- REZULTAT UVOĐENJA KANDIDATA U METODOLOGIJU
- SAMOSTALNO REŠAVANJE NEKOG PRAKTIČNOG PROBLEMA

RECENZIJJA PROJEKTA - TEZE (NAUČNA ZASNOVANOST)

- PROJEKAT TREBA DA BUDE ZAOKRUŽENA NAUČNO-
ISTRAŽIVAČKA CELINA, JEDINSTVEN CILJ
- PRI OCENI REFERENTI DAJU ODGOVORE NA SLEDEĆA PITANJA:
 1. DA LI JE PREDLOŽENO ISTRAŽIVANJE NAUČNO OPRAVDANO
(IMA LI SMISLA)? - ISTRAŽUJE SE PROBLEM KOJI SE
NE POZNAJE DOVOLJNO
 2. DA LI JE POSTAVLJENA HIPOTEZA I DA LI PREDLOŽEN
OBJEKTIVAN NAČIN (METOD) ZA NJENU VERIFIKACIJU?
 3. DA LI SE PREDLOŽENO ISPITIVANJE MOŽE REALNO ZAVRŠITI?

PRIHVATA SE, DORAĐUJE SE ILI ODBACUJE (UZ ~~4~~OBRAZLOŽENJE)

NAPISI SLIČNI NAUČNIM

a. **STRUČNI ČLANAK - PROFESSIONAL ARTICLE**

- NEMA RAZLIKE U STRUKTURI SA NAUČNIM
- SMISAO JE USPOSTAVLJANJE STRUČNE KOMUNIKACIJE
- NEMA JASNO DEFINISANU HIPOTEZU - OBJAŠNJAVA SE POZNATO
- IDEJA NIJE STROGO VERIFIKOVANA (OGLED, KLINIČKA STUDIJA)
- EMPIRIJSKA, ISKUSTVENA ISTINA
- DRUGIMA SE PRENOSE LIČNA ISKUSTVA I ZAPAŽANJA
- MOGUĆI SU RAZLIČITI REZULTATI O ISTOM PROBLEMU

b. **REVIJSKI STRUČNI ČLANAK REVIEW PROFESSIONAL ARTICLE**

- SISTEMATIČAN PREGLED PODATAKA IZ STRUČNIH ČLANAKA

c. KAZUISTIKA - CASE STUDY - CASE REPORT

- PRIKAZ JEDNOG ILI VIŠE SLUČAJEVA
- NIJE PRIMENJEN NAUČNI METOD
- OVA SAZNANJA SE NE MOGU UOPŠTAVATI
- OBIČNO SE ZNA POSLEDICA A TRAŽI SE UZROK

d. OSTALI STRUČNI NAPISI

- PISMA UREDNIKU SA KOMENTARIMA (*LETTER TO THE EDITOR*)
- BRZA SAOPŠTENJA (*RAPID COMMUNICATIONS*)
- ISTORIJSKI PREGLEDI
- AUTOREFERATI TEZA
- IZVEŠTAJI SA KONGRESA
- PRIKAZI KNJIGA
- IN MEMORIAM

IZLAGANJE NA NAUČNIM SKUPOVIMA

1. USMENO IZLAGANJE - ORAL PRESENTATION

- UVOD, MATERIJAL I METODE, REZULTATI I ZAKLJUČAK (OBIČNO BEZ DISKUSIJE)
- GOVOR JE MANJE FORMALAN, OPUŠTEN I NEPOSREDAN
- NE TREBA IZNOSITI DETALJE VEĆ IDEJU
- AKCENAT, INTONACIJA I RITAM
- DOSETKE
- TEMPO GOVORA 100-200 REČI U MINUTI
- PAUZE (PARAGRAFI)

PRAKTIČNI SAVETI:

- **BITI OKRENUT PUBLICI**
- **POČETI POZDRAVOM (ZAHVALITI NA POZIVU)**
- **PRIRODAN STAV BEZ SUVIŠNIH KRETNJI**
- **NE "VITLATI" POKAZIVAČEM**
- **MIKROFON ZA VELIKE SALE I PUNO PUBLIKE (FON)**
- **POŠTOVATI VREME**
- **DISERTACIJA 45 MIN, MAGISTARSKI 30 MIN.**
- **ČITANJE GOVORA IZBEGAVATI**
- **JEDNA STRANA 3-5 MIN**
- **PREKIDANJE PITANJIMA - KORISNIJE U MALIM GRUPAMA (OKRUGLI STO)**

2. POSTER

- VELIKI PLAKAT ILI OGLAS
- NEFORMALNI NAČIN KOMUNIKACIJE
- ZAOKRUŽENA CELINA: **UVOD, MATERIJAL I METODE, REZULTATI I ZAKLJUČAK**
- DIMENZIJE ODREĐUJE ORGANIZATOR
- POSTER SEKCIJE - KRATKA IZLAGANJA O POSTERIMA SA PAR SLAJDOVA
- MALE KOPIJE UZ SAM POSTER
- **OBAVEZNO BITI POREĐ POSTERA U PREDVIĐENO VREME**

3. VIDEO PREZENTACIJA

- DINAMIKA PROCESA, OPERACIJE, DIJAGNOSTIČKI ZAHVATI
- PREDAVANJA PRAĆENA VIDEO ZAPISIMA
- TREBA DA IMA SVE ELEMENTE NAPISA (UVOD, MATERIJAL ITD.)

4. SAŽETAK GOVORA - ABSTRACT

- DEFINIŠE IH ORGANIZATOR KONGRESA
- **EXTENDED ABSTRACT** - JEDNA A4 STRANA
- BEZ FORMULACIJA: REZULTATI ĆE BITI PRIKAZANI
- ABSTRAKTI SE NE CITIRAJU U NAUČNIM RADOVIMA (OSIM PROŠIRENIH)
- ONI SU I INAČE DOSTUPNI SAMO UČESNICIMA KONGRESA
- OKO 50 % SAŽETAKA SE U ROKU OD DVE GODINE POJAVE KAO RADOVI

5. ZBORNİK RADOVA - PROCEEDING

- ORGANIZATOR KONGRESA ODREĐUJE OBIM RADOVA ORIGINALNI ČLANCI SE MOGU TRETIRATI KAO NAUČNI
- DOSTUPNI SU SAMO UČESNICIMA ŠTO JE MANA⁴⁹

